

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

16. TÝDEN (15.4.2024)

Kamil Holý

Výzkumný tým: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka Poradenství. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Na nezakrytých výsadbách brukvovité zeleniny škodí dřepčící, někde se již mohou objevit škody od larev krytonosců. Pokračuje žír drátovců a listopasů na hrachu. Do porostů cibule migrují třásněnky z okolí, ale početnost je zatím nízká. Ve všech plodinách se objevují okřídlené mšice, které většinou jen odpočívají a přesunou se na vhodnější hostitele. Lokálně mohou škodit housenky osenic a další půdní škůdci. S ochlazením se aktivita škůdců snižuje.

Brukvovitá zelenina - na nezakrytých výsadbách škodí dřepčící rodu *Phyllotreta*, vzácně i dospělci dřepčička olejkového. V prvních sázeních se mohou objevit škody od larev krytonosců a d. olejkového, ale i v okolí děr v textilií jsou rostliny zatím zdravé. Na rostlinách se objevují okřídlené, tmavé mšice, pokud nezačnou tvořit kolonie neokřídlených nymf, brzy odletí. Současné nízké teploty snižují přilet nových jedinců, riziko škod bude nízké. Začínají se objevovat bělásci, ale riziko škod je zanedbatelné.

Ostatní zelenina - na cibuli přilétají nové třásněnky z okolí, vzácně jsou vidět i nymfy, ale v porovnání s loňským rokem je na sledovaných lokalitách výskyt nízký. Listy hrachu jsou zoubkovány listopasi. Ochlazení s přizemními mrazíky snižuje aktivitu drátovců. Na některých lokalitách mohou škodit přezimující housenky osenic. Začal přelet polyfágní mšice makové, která může škodit na řepě a dalších plodinách.

Riziková: dřepčící, drátovci, mšice, housenky, třásněnky, listopasi, larvy krytonosců

Krytonosci a dřepčik olejkový

- v zakrytých porostech by se již mohl projevit žír larev v řapících.

Monitoring - larvy vyžírají řapíky listů a silné listové žilky, které zahnívají a tmavnou. Po rozříznutí uvnitř beznohé larvy s hlavou (krytonosec), nebo s 3 páry nohou (dřepčik olejkový).

Ochrana - při zjištění škod se provádí odlomení napadených listů při sklizni. Zkontrolovat, zda se larvy neprokousaly již dovnitř kedlubnů.

Dřepčici rodu *Phyllotreta*

- na nezakrytých výsadbách již výrazné škody, pod dobře zatíženou textilií neškodí. V chladném počasí bude migrace snížena, přesto prohlídka porostů 2x týdně nebude na škodu.

Monitoring - dospělci zpravidla na vrchní straně listů, za nepříznivého počasí se mohou ukrývat u kořenového krčku. Přítomnost prozradí požerky na litech.

Ochrana - v závislosti na počtu dospělců, mechanickou bariérou je zakrytí netkanou textilií.

Listopasi rodu *Sitona*

- mladé rostliny hrachu jsou v porovnání s předchozími roky nadprůměrně poškozeny dospělci listopasů, ale na sledovaných plochách není překročena hodnota 30 % sežrané listové plochy.

Monitoring - listy jsou po obvodu charakteristicky zoubkované, dospělce lze z rostliny sklepat rukou nebo běhají po povrchu půdy a schovávají se do štěrbin a pod hrudky.

Ochrana - při poškození více než 30 % listové plochy, při dostatku vody rostliny růstem

stačí ztrátu kompenzovat. Larvy škodí vyžíráním rhizobiálních hlízek na kořenech, což může později snížit počet lusků/rostlinu.

Poškození dospělci bývá většinou pod prahem škodlivosti, pokud škodí larvy, cílí se ochrana proti samicím před vykladením vajíček.

Třásněnky

- i přes oteplení v minulém týdnu byl přilet třásněnek do cibule nízký, objevují se první nymfy. V porovnání s předchozím rokem je na sledovaných plochách početnost nízká, možná jí zredukovaly holomrazy. Pokud bude příznivé počasí, může se rychle namnožit.

Monitoring - na listech tmaví i světlí dospělci a nymfy, na starších rostlinách jsou ukrytí mezi nahloučenými listy. V místě sání tmavé kupičky trusu. Nymfy mohou být zaměněny za světlé částičky půdy/písku.

Ochrana - při začínajícím poškození listů sáním.

Drátovci - larvy kovaříků

- drátovci jsou plně aktivní, současné ochlazení pouze dočasně zpomalí jejich aktivitu.

Monitoring - počet larev se zjišťuje návnadami (naklíčené obilí, kukuřice) nebo půdními výkopky.

Ochrana - na zamořené pozemky nebo jeho části nedávat citlivé plodiny. V závislosti na registraci použít granulované insekticidy nebo moření sadby.

- na rostlinách zelenin i v okolí okřídlení dospělci mšic. Mšice jsou i na listech cibule apod., kde normálně neškodí.

Monitoring - dospělci a nymfy většinou na listech, u některých druhů i v půdě na kořenech.

Ochrana - mšice při migraci nemusí hned napoprvé najít vhodného hostitele a usadí se ke krátkému odpočinku na různých rostlinách. Pokud nejsou v blízkosti dospělé nymfy, počkat s ochranou až na další monitoring za několik dní. V nasávacích pastech ÚKZÚZ jsou záchyty polyfágní **mšice makové**, která škodí na řepě a dalších plodinách. Dospělci i nymfy jsou tmavé a

tvorí velké kolonie. Očekává se nadprůměrný výskyt.

Užitečné organismy

- na povrchu půdy se nejčastěji vyskytují střevlíci a pavouci. Střevlíci buď požírají jiné bezobratlé nebo se živí semeny plevelů. Na půdě nebo v zahnívajících částech rostlin mohou být draví dospělci drabčičků, kteří jsou přitahováni hnilobnou vůní a hledají larvy dvoukřídlých. Nad porosty hojně létají dospělci samotářských včel, kteří se často hromadně slétají na místa s únikem závlahové vody. Na okolní vegetaci jsou dospělci zlatooček, páteříčci, slunéčka, pestřenky a parazitoidi, kteří se do zelenin budou stěhovat až s výskytem mšic.

Nezakryté porosty mohou být poškozeny dřepčíky

V porostech i okolní krajině jsou časté tmavé, okřídlené mšice. Pokud nebudou vytvářet kolonie, mohou jen dočasně odpočívat před dalším letem (brukvovitá zelenina, cibule...). Mšice maková škodí pravidelně v řepě, máku apod. Bude záležet na počtu sluněček a dalších predátorů.

Letos jsou mladé rostliny hrachu nadprůměrně okousány (vroubkovány) listopasi. Pokud rostliny rostou, tak i přes vysoký počet dospělců se nevyplatí ošetřovat.

Na květech v okolí jsou bělásci, pestřenky a další hmyz

Rostliny pod textilií jsou zdravé i v místě protržení, zlomené listy jsou od nějakého mechanického poškození